

Б А С Н А .

Сове, Сврака, и Свраке.

Докъ су с' старе јошъ белиле куле,
Докле стрме јошъ красше стѣне
Ова брда; премудре су Сове
Ту быт' знале, и владати умомъ. —
Алъ желѣзний кадъ поруши Тѣранъ
Што гођъ древно было у томъ кругу
Тада с' Сове сакупили бѣдне
У край брда, пољу широкоме,
О свомъ да се ту потуже станю,
И одлазку да уреку време-
Алъ шарена ту подъ видомъ Сове
Међу њима налазише Сврака,
Ова лажна, преварљива птица,
Што ту дође преваромъ пакленомъ
Неће да се задовољи съ тиѣмъ:
Већъ одметат' слогу начне свѣту,
Па сестрама ругатисе благимъ:
„Едваки смо и еднога перя,
„На јошъ тому сви еднога ума,
„Требало бы да с' разлика чини
„И јошъ госта призвати у дружество.“

Добровольше нит' на зло мислеће
Савелюге, да се не расцпе
Лажу плету попусте лукавомъ. —
Шарена е дволичного перя
Па и рена никадъ постоянна
Сврака птица и сврачѣе племе
Проклетый се у нѡй сатанъ смее.
Сврака Чавку по племену сею,
А по перю, одъ себе јошъ црню,

Себи равну по дугиѣмъ кљону
У тай Саборъ призва за Войводу.
Црна Госѡа, хотећ' благодарит'
За толику указану почестъ
Обрицати и прорицати начне
Свако добро, надежду найбољу.
Па јошъ већма да с' учини важна,
Громовито, када е што снашло,
Силне речи Латинскога Певца.
Кое у свомъ некадъ чула робству,
Кадъ изустити, войводства се прими!
Све то добро примале су Сове;
Ал' шарена кадъ се стаде Сврака
Крым'ма ширит', па замрачат' сестре;
Тада Сове молити ю почну
Да се мане, нетреба да бесни;
Али веће све то быя залудъ,
Ерѣ е Сврака беснити већъ стала
Па и Чавка прочатати сила
А у очи обое полетат'
На миръ братскій тиѣмъ нарушават'.
Шта јошъ више, тѣи немилн гости
Сада сѣяше толковати свашта
Па Совама доказиват' силомъ,
Да имъ пера ни су, ко што есу,
Веће да су башъ сасвимъ безъ бое.
Тому јоште доста не было,
Већъ да у той шуми нит' су Сове. —
„Што е сила, неможе се сносит'
„Веће, Сестре! проговори една
„Време есте, погодимо с' с' госты
„Да одяко невладаю више!“
Што рекоше одма учинише! —

Аль садъ чуйте! — Половина Сова
Лажна пера збацила е са се
На да с' быле све то лажне Швраке
Гнусна гатка потврдила е сада.
Люто беше преварене Сове,
Шта да чине — обараше главе,
Али с' киме утубише яко
Дружество есу учиниле клето.

Н Р А В О У Ч Е Н И Е

Нит' е дружество саветво са свакимъ
Одма чинит', нитъ с' поверит' тиѣмъ:
Брѣ подъ видомъ пріятеля често,
Люто црнѣи душманѣи се крѣе.

Г. Р.

МИЛАНЪ и МАРИА.

Србска Новелла.

(коначъ)

Марійна верна Служавка на то ушавши у собу сву имъ сцену поремети, являюћи залюбљенима, да имъ опасностъ открытія прети, и Миланъ отргнувши се испадне на полѣ крозъ потайна врагашца, крозъ која е Маріи дошао быо. Врати се у свою постойбину натрагъ. Марійне последнѣ речи на нѣга су дубоко впечатленіе учиниле; претай отцу своме нанешену увреду казати, и заключи у тайности трпѣти. Туга и жалость обузимали су нѣгову душу, и цветаюћи образи нѣгови одъ дана на данъ све су се већма и већма сушити почели. Забринутый отаць нѣговъ ово примѣчаваюћи узалудъ е сва средства употребляво, да бы сына свогъ утѣшио, будући да онъ изворъ нѣгове туге не дознавао, и зато наеданпутъ помисли, да ће кадро быти едно расеянiе любезногъ сына нѣговогъ црнъ жучіе уничтожити; пакъ изъ узрока истогъ заповѣди, да се една война лаѣа вооружа противъ налазећисе морски пустаія, кою лаѣу преда послѣ свомъ сыну Милану, да съ нѣомъ управля. Радостно се младићъ овогъ посла пріими, надаюћи се, да ће садъ у овой войны животъ свой, кои му е већъ тужанъ, огорченъ, и досаданъ быо, лакше моћи скратити.

Ратоборне су такођеръ быле и Србске дѣвице. Оне су натезале отъ стрела жице, бацале су шпаде, и пасале мачеве, упражњавале су се равно младићемъ отъ саме младости у войничкимъ дѣлма и вештинама. Гдикоя одъ овы юначки дѣвица надбила е у войничкимъ играма и упражненіама и саму мужку особу. Тако е и Маріа гдикоя побѣду славно одржала.

Тко е годъ у оно време едну воену лаѣу опремити и вооружаги могао, тай е мутио по мору тамо амо, и прикупљавао е себи нападеніама на туѣ приморске брегове, и неслутѣћи, много богатство и славу.

Марійна мати тела е дѣвицы едногъ мужа да наметне, кога ова ни пошто трпѣти и любити не могла. Маріа, коя е Милану съ нѣиме бегство отказала, да се тако материне клетве уклони и избави, не могла садъ ово непамятно материно натериванѣ већъ дуже да сноси, већъ наеданпутъ изъ двора побегнути намысли. Она се обуче у свою войническу оправу, опреми неколико лаѣій, пакъ е по обичаю земальскомъ по мору тамо — амо у накретъ тумарала. Гдикои слободный морскій Пиратъ, кои е на ню ударао, быо е одъ нѣ побеђенъ: и тако се гласъ нѣзине славе надалеко разнесе, да после тко е годъ отъ непріятеля Марійне лаѣе бреговима морскимъ приближавати се видіо, сваки е бегао, стрепѣћи отъ храбре мишице ове девойке.

После едногъ жестокогъ и за ню предобытогъ боя, у комъ су нѣне лаѣе много претрпѣле, потеря е виоръ у пристаниште неко, да се она и нѣни войницы покою предаду. Страовито дувала е буре, и таласи морски са узвареномъ пеномъ лупали су о лаѣе; громови беснили су страшно, докъ наеданпутъ море са пеномъ покривено не ублажисе, и сунце као потмуло исподъ полумрачногъ небесногъ свода изгледало е, кадъ алъ се види, гди се една война лаѣа къ пристаништу приближавати стане, кое е пристаниште Маріа већъ съ нѣнымъ военымъ лаѣама обседа была. Они, кои су се къ пристаништу приближавали, много одъ буре претрпѣвши, тражили су какво место,

гди бы одпочинули, и нѣовъ Предводитель вѣшь се преправляю, да исто пристаниште силомъ оружія предобые. Марія таки скупи свое люде, кои одма улете у лаѣе, узму оружія, брже болѣ ставе се при улазку у пристаниште, и тако садъ се најжешій бой започне. На Марійной страни били су се Србљи са лавовскомъ рећи снагомъ и смѣлошћу, аль и нѣни противници равни су были, раздраженомъ вепру, кои су около себе све што имъ в годъ руке дошло, опустошавали. Непрiятельскiй Предводитель страшно в беснiю у редовима Србскимъ; садъ му се некако сама Марiа на сусретъ протугра, и найстрашнiе двоеборство започне се; а прочи су пустили свое оружiе, да бы удобнiе ужасно ово позорiе гледати могли.

— Силно су се тамо-амо гонили, еднаки на юначеству; онъ ячи, она окретнiя; докъ Марiа еданъ ударъ по глави не добые отъ кога неколико корачая натрагъ поsrне. И премъ да в таки къ себе дошла; аль подвеза одъ шлема была в одвезана, па тако iой се шлемъ скине, и нѣна црна коса спадне iой на оправу военну. Престани! о престани, брже повикне Марiинъ противоборацъ, бацы одъ себе свой мачъ, па тргне шлемъ са свое гла ве, и то в быо Миланъ. Нѣговъ погледъ садъ затресе залюблѣну девојку, коя полети къ нѣму, и падне му у наручiя нѣгова. Ты си моя, на веки моя — повикне Миланъ, пригрливши крепко милу любезницу на своя оклопомъ покрывена прса. На то радостно ускликну и Србљи и Бугари: урра! урра!

Марiа в овай свой съ Миланомъ састанакъ сматрала као неко предвођенъ судбине, и нiе му се далъ нимало противила, него одма са своимъ воинствомъ одплови у Миланово отечество, гди старыи Милановъ отацъ свезу ову нѣовогъ срца радостно благослови. Марiина мати наскоро умре, и остави кѣри своiой, о свези Марiе са Миланомъ ништа и неслутећи, свой матернiй благословъ, кои се такођеръ у пуной мери на залюблѣне излю.

Тако в Миланъ на бурномъ мору и метежу рагномъ придобыо срећу свогъ живо

та, кою бы нѣму една непрiятельска судбина у покою и миру одказала была.

У Вуковару

Павле Јоанновић

Закл. Адвокатъ.

ОПИСАНИЕ ГРАДА БУДИМА ОДЪ ПОСТАНКА ДО ДАНАСЪ.

(Одъ Іована Графа Майлата *)

Време се известно опредѣлити не може, кадъ се управо саданѣмъ Будиму основъ положио. Онъ iошть у оно доба римске владе познатъ беше по имену Аквинеумъ (Aquineum). У нѣму в станъ едногъ Гарнизона римскогъ быо; ово и данъ данашнiй найстарiи останцы градишта нѣины ясно доказую. Али саданѣи старыи Будимъ (градъ) одъ вароши разликовати валя. Кадъ в дакле граду Будиму темель положенъ? Доста су шальиве, па и неосноване оне повести, ков су и данасъ у простомъ народу о овоме граду. Едни веле, да в Атила войвода Хунскiй Будиму темель положио, но овай као што намъ повестница вели, разоравао в и опустошавао градове вас целогъ живота свогъ, у место да iй подиже. Други опетъ веле: да в Буда Атилинь брагъ Будимъ основао и нѣга по своемъ Имену назвао, па зато га в, веле ови, Атила убити дао. — Име немачко Ofen текъ у позднiемъ времену граду овомъ придано бы. **)

*) Овай в прилогъ у Нанорами Аустрiйске Монархiе на немачкомъ езку штампанъ, когъ збогъ важности свое име миломъ Роду радо саобштавамъ.
М. Р.

**) Пытанъ се овде и не'отице рађа: Одкудъ управо Немцы позднiе Будиму име немачко, Ofen (Славенски, пещъ, пештъ, пеђъ) дадоше? Изъ овогъ истогъ Чланка мало ниже видегъемо, да в у найстарiемъ времену Будимъ подъ власть Пештавску подпадао: дакле се лако заключити дае, да в Будимъ у старо доба и име едно и исто са Пештомъ ноѣю, сирѣчь Пешта одъ Слав. Пещъ, Пештъ, Пеђъ. А да су у найстарiемъ времену овде Славени обитавали, то намъ Повестница сведочи. — Почемъ у позднiемъ времену Немцы Будимъ насельше, одкудъ се Пешта

Наименованъ Пешта много в пређе постало него наименованъ немачко Ofen. Ово последнѣ по свой пличици у 11. столењу постаде, и тада в Будимъ подъ Пештанску власть подпадао. Кадъ се пакъ после ова оба града, коя Дунавъ дели — одцепише одъ едне и исте владе, не може се известно казати. — Као годъ што се мало о постанку града Будима зна, тако смо мало познати и са најстаріомъ судбиномъ нѣговомъ. Вероятно в, да су градски зидови у време Монголског' напада подигнути; дакле око половине 13 столећа.

у Немачко наименованъ, Ofen, промену, лако се дае закључити, кадъ ово за основъ положимо, да су сирѣчь оба града име Пешта носили, будући да речъ Немачка, Ofen, у Славенскомъ, Пещъ, Пешть, Пешъ означава. Зато и самъ високоцѣнниъ Сачинитель овогъ саставка вели: „Der Name Ofen ist frâtern Ursprungß.“

Одкуда пакъ наименованъ овогъ града кодъ нашегъ народа: Будимъ, кодъ Маѣарск. Vuda постаде, то се најболѣ изяснити дае са самымъ најстаримъ Римскимъ овогъ града наименованѣмъ, „Aquincum.“ Ово име aquincum ab arna, — као што многа доказателства сведоче, — преобратише овде у стара времена живећи Славени у свој езъкъ; вода, vuda; и то в (као што намъ и саме Маѣарске Новине, Világ, сведоче:) у толико вероятне; еръ у самомъ дародавателномъ Писму ѣурскогъ Капитула, о поклону места Папухъ Capitulum Wudense споменъ одъ године 1309 налазисе, тако и одъ године 1356 одъ Лудевитавелик. Угорског' Краля у писму споминѣсе: Wudense claustrum et Capitulum. Да в у време долазка Маѣарскогъ у ове предѣле, градъ Будимъ већъ быо, и да су у нѣму Славени живили, о томъ се нико посумняти не може, кон в са Повестницомъ іоле упознать: Ово и Белинъ безименный бележникъ и Симонъ Кеца потврђую. Маѣ. Новине Világ веле: По речма Анонима Беле нотарія, обитаваше у Пешти и у свима Подунавскимъ Предѣлима Славени у оно доба, кадъ наши предцы (разуме за Маѣаре) у ове Землѣ доѣоше. Мы дакле Славене као праве Основателѣ овогъ града (разумева Пеште) сматрати имамо, еръ име Pest у Славенскомъ Бзыку: Пещъ, Пешть, Пешъ означава!“ Ко може дакле неверовати да су пре Маѣарскогъ долазка у градовина землѣ Угорске Славени обитавали, и мирно живећи, Угорску земљу обдѣлавали?

Милошъ Радойчићъ.

Одъ оногъ доба, одъ кадъ в Царь Сигмундъ у Будиму палату подигао, већъ яснѣю светлостъ овај градъ у повестници добыя. О двору Кралѣвскомъ быше мало ниже драги читателѣи, извештени; садъ ћемо најпре и најпре догађае самога града Будима изложити. — Одъ Сигмундовогъ времена у Будиму Кралѣви Угорски седиште имадоше, докле годъ градъ у Турске недопаде руке. Првѣй знаменитѣй догађай после владе Сигмундове роди се, кадъ Албрехтъ II у Будимъ доѣе. Становници овогъ града Немци и Маѣари тако се међу собомъ завадише, да в и до самогъ пролива крви дошло. Ово се зато догоди, еръ одъ старине обичай беше. да едне године Унгаръ, друге Немацъ за Управителя градскогъ избранъ быти мора. Али кадъ Албрехтъ у Будимъ доѣе, пожелеше Немци овај обичай укинути, па не само пожелеше, него на вратъ на носъ стадоше Унгаре кинѣити и права имъ укидати. Они мыслише да ће и Краљу као роѣеномъ Немцу ово нѣово поступаѣе по вољи быти.

Међу Унгарима беше у ово доба врстнѣй некѣй мужъ, по имену Јованъ Етвешъ. Нѣговогъ се правдолюбивогъ срдца највише ова неправда косну, и онъ поче своѣ Санароднике бранити, а Немце на неправду опоминяти и нѣи за такову избличавати. Но шта се догодило? Немци се збогъ овогъ разяре, Етвеша потайно ухватише, нѣга у еданъ домъ одведоше, гди после многи заданы рана и смртъ му зададоше! Мртво тело за каменъ везаше убице и у Дунавъ бацише. Осамъ дана претанло се ово убѣйство, али Богъ в живъ, одъ когъ се ништа сакрити не може. Осмый се данъ свезе одъ мртваца у Дунаву одрешеше; и вода мртваца на површѣ избаци.

У ово исто доба многи Унгары у дворани Кралѣвой скупеше се, и кадъ о убѣйству чуше у највећој ярости на Немце нападну. Убице побегоше, нѣови се домови разорише, а иманѣ имъ се разнесе. У овомъ беснилу, седѣй некѣй старацъ Јаковъ Марѣа вел. Инквизиторъ, узедо изъ намастира свогъ св. разпетѣв, и подиже се бе-

сномъ чопору на сусретъ; но ови га подигоше у висъ, пошоше съ нѣмѣ и лармаше;

„Ево и самъ в Богъ съ нама!“ кадъ виде сирома Іаковъ, шта се съ нѣмѣ учини, е два се тешкомъ мукомъ дивлѣгъ чопора отресе и животъ свой спасе. Кадъ веѣ Унгарѣ и убица Домове разорише, онда се утишавати почеше. Знаменито е, да при толикой опасности ни една душа животъ не изгуби! — По свой прилици, да одъ тогъ времена, збогъ буне, Унгарѣ изгубише право свое на достоянство Управителя варошкогъ Судаца, (Biró), еръ се законъ донесе:

„Да Судаць варошкѣй Немаць быти мора, кои найманѣ одъ четвртогъ немачкогъ колена произлази.“ Подъ овимъ условѣмъ бираше се и бележници, а одъ 12 Советника мораше быти 10 немаца и 2 унгара. Одношениѣ Пеште прама Будиму сада се прекрену. Досадъ е Будимъ подъ Пештанску власть подпадао, а садъ Пешта одъ Будима зависити поче. Али ово и повода даде, да се в неприятельство међу ова два места породило. Пешта се оцепити свакояко хтеле, ков се позднѣ и догоди; но коіомъ приликомъ, и у кое се доба ово збило, известно се казати неможе.

Подъ владомъ Матіе Корвина Краля Угорскогъ градъ Будимъ све сѣйни и великолѣпнии постанше. Овде Великаши Кралѣвине, палате градише, и по смрти Матіевоу у найвеѣшой разкошности животъ проводеше. Кадъ годъ е кои Олигарха удворану кралѣву ишао, тако е многобройну пратню имао, да су улице пуне бывале. При нѣвовомъ долазку велика слава простоти на угледъ ставляла се, милозвучне свирке предвозвештаваше нѣвовъ появляй, као да ће се Триумфъ славити. Кадъ се части какве правиле, то су трубе са своју страна грмиле, госте дозываете, и господску часть являе. Тако дакле Будимъ у оно доба табору каквомъ беше подобанъ, као што савремени Списательи пишу. Ова велика слава и господство ни е дуго траяло, еръ збогъ немоћи и слабости Владислава II и Людевита II, Кралѣва Угорски горепоменути се Олигарха снага и власть тако разви, да и по-

разъ Мохачкѣй са собомъ донесе, а са овимъ започе и ужасно доба Турскога робства!

(продужити ће се.)

ПРЕСВѢТЛОГЪ АУСТРИЙСКОГЪ ДВОРА СВѢТЛЕ ПОБѢДЕ.

1) Кодъ Лаана, Хабсбѣрскѣй Рѣдолѣ Царь побѣдио е Ческогъ Отокара, коіомъ побѣдомъ ѣсновао е Австрийскѣ Монархию зато, што е ѣ самъ Отокарь у истомъ сраженію погинѣо. Авг. 26. 1278 л.

2) Кодъ Кірххайма. Албрехтъ первый личнымъ своимъ юначествомъ у удвойномъ бою противника свогъ Адолфа Цара Нассаускогъ побѣдивши, побѣдоноснымъ своимъ мечемъ Царскѣ задобые крѣнѣ Іѣл. 2. 1298.

3) Кодъ Гвѣнегатта. Императоръ Максимилианъ Первый съ Енглезскимъ Хенрикомъ Осмимъ Францѣзе такш побѣе, да Францѣзско благородство више се съ надпетицама къ бежаню, нежели съ мачевы къ обраны ползовало. Ово сраженіе Історіе изъ поруганія назывлю надпетичнымъ сраженіемъ (Journee des eperons). Оно се слѣчило Авг. 17. 1513.

4) Кодъ Нбрдлинга. Австрийскѣй Принць Фердинандъ III, такш силнш Шведско войнство, кое е Гѣставъ Хорнѣ ѣ Бернхардъ Ваймарскѣй предводіо, да е преко 6.000 лодіи заробио, а 12.000 потѣкао. Ова страшна неприятеля пропасть, више Союзника ѣцепила е ѣ державе Шведске.

5) Кодъ Светогъ Готхарда. Свѣтломъ овомъ чрезъ Маршала Монскѣвѣли произведенномъ побѣдомъ возсіяла е Австрийскогъ Побѣдоносногъ противъ Тѣрчина орѣжія звѣзда. На мѣстѣ сраженія остало е 17.000 Мертвы, и великѣй гордостію надѣвени Везирѣ таки е на 20 мѣта мирѣ установити запросіо. Авг. 1. 1664.

6) Кодъ Беча. Собіескѣй Краль Полскѣй, ѣ Карль, Принць Лотарингѣйскѣй, са 65.000 войника ѣсвободе горкш веѣ стѣняюби градъ Бечѣ ѣ неприятеля Тѣрчина, кои изгѣбивши у томъ сраженію 35.000 свои лодіи принѣ-

ПОСМОТРЕНИЕ

Унгарскогъ Увоза и Извоза.

Иоанъ Бесце обширно намъ у Пештанскимъ Унгарске Терговине и Радиности Новинама „Меркуръ“ зовомымъ, описуе „Посмотрение Унгаріе у призрѣнію Терговине и Радиности са страннымъ Державама.“ Кое за Унгарію башъ ніе отъ велике радости. Између прочегъ онъ овако о Унгарскомъ увозу и извозу говори: „Мы до данасъ нисмо тако добро терговину водили; него се управо съ нама терговина водила. Истина да мы преко године за наше земальске производе изъ странны Держава добыемо до 40, а и 50 милліона фор. у сребру; будући се изъ Унгаріе извози у странне Державе: жита 3,000,000 мерова. марве; као 120,000 комадѣй говеда, до 1000 ком. коня, 125,000 ком. оваца, 175,000 ком. свиня; 400,000 акова вина, 12,000 акова ракіе; 150,000 центѣй вуне, 160,000 центѣй дувана, 120,000 мерова шишкѣй, 50,000 центѣй конопль, 48,000 центѣй брашна, 24,000 центѣй меда, 12,000 центѣй воска, 30,000 центѣй топленогъ сала, 18,000 центѣй олая (найвише отъ репице), 7,000 центѣй стипсе, 300,000 комадѣй кожа, 5,000 центѣй перя, 4,000 центѣй масти, 39,000 центѣй воћа, за чега мы годишнѣ на 40 до 50 милліона форинтѣй у сребру добыемо: али садъ долази питањѣ: Колико, шта, и съ каквомъ се цѣномъ преко године изъ странны Держава увози у наше отечество (Унгарію), т. е. колико милліона плаћамо мы сваке године страннымъ Державама за нѣове производе? При овомъ питању болѣ бы было, да у сердца мои земляка, умѣсто съ перомъ, то са Римскомъ стрѣломъ отговоръ удубимъ. Моя Господо! само за одну едину струку, за памучне сирѣчь ткане ствари, наше отечество сваке године више страннымъ Державама плаћа, него што за све свое вышенаведене производа струке добыя. Заиста страовита исповѣсть! али шта ћемо. кадъ тако съ нама стварь стои. — Моя Господо! Я и опетъ повторявамъ, да една единиа струка терговине, кою мы увозимо, прогутава сва сокровишта наши извоза. Па

www.жидень бѣде вратити се онамо, ѿкѣдъ е ѿ дошао. Септ. 12. 1683.

7. То исто Австрійско побѣдоносно воинство потѣче кодъ Острогона Тѣрчинѣ до 10.000 людѣй.

8) И кодъ Бѣдима показао се Лотарингійскій Карлъ као побѣдигелѣмъ надъ Турчиномъ, Ізліа 22. 1684.

9. Кодъ Мохача. У овой славной Австрійской, Лотарингійскимъ Кароломъ учинѣной побѣди, найвише е крви неприятелске проливено. Ёдва е 10.000 Тѣрака могло срамнѣ побѣгнути ѿ свогъ скоро до 150.000 великогъ стана.

10) Кодъ Сланкамена. Тѣ е Лѣдвикъ Баденскій цѣво Тѣрскій Лежиръ задобью: ербо погинѣвши имъ тамъ великѣй везиръ Ђепѣрліѣй, побѣгоше Тѣрцы на вратъ на ность, оставивши на мѣстѣ сраженія 25.000 свое единовѣрне браће, Авг. 19. 1691.

11) Кодъ Сенте. Овде е Принцъ Евгений са 65.000 свои храбры войника надъ Мѣстафомъ, Великимъ Сѣлтаномъ, кои е Евгения са 135.000 свои людѣй нашао бы, найпрекраснію обдержао побѣдѣ. Само два сата потребовало е мечъ Австрійскій, да Мѣхамеданско Воинство смете и протера. Више ѿ 30.000 неприятеля остало е на мѣстѣ бойномъ. Септ. 11. 1697.

12. Кодъ Хохштата е Принцъ Евгений и Маршѣрѣтъ скѣпа, такъ Францѣзско-баварскѣ ѿ 60,000 состоѣнѣ се войску съ 50,000 свои войника славнѣ и совершеннѣ потѣкао. да е неприятель у найвећемъ замѣшательствѣ съ мѣста сраженія побѣћи морао, изгѣбивши више ѿ 35,000 войника. Тѣ сѣ и Маршала Талара съ 1,200 Чиновник заробили; 127 топова, 129 застава 5400 Цѣбанѣ носѣни возова и 3600 шатра освоили съ цѣломъ военномъ кассомъ и съ два на лаћама строећа моста. Текъ после сраженія юнитѣ, безъ да сѣ еднѣ пѣшкѣ избацѣли, уфатили сѣ 15,000 ѿ главногъ Стана ѿцеплены неприятелски войника. Овомъ е побѣдомъ Баварска дуго понижена ѿстала была. До Розахскогъ Сраженія, было е Хохштатѣ име, Французима страшно. Авг. 13. 1704.

(кочаць слѣдуе.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.kadri.org.ua
 кадрийство ктому помыслимо. кол'ко се на Унгарской земљи са зноемъ добывеногъ и заробенногъ новца за добру чою, свилу, за шеръ, платно, индіго, за апатекарске ствари, за добра и вкуса избранна вина, за цикаре, за Англеске конѣ, кои намъ служе ко о-благородію наши ергела, за кумощъ, чинке, рукавице и художественно цвѣте, за челична орудія, за златне и сребрне украшае и за хляду іошть други струка и предмета у странне Державе сваке године изъ Унгаріе изда; то онда немогу не потвердити, да мы до данасъ никакве терговине водили ни смо, не го да су странне Державе ту съ нама водиле.

Д О Н И С Ъ.

Изъ Сомбора, 24. Априліа. Читаюћи у Пештанско-Будимскомъ Скоротечи числу 31-омъ подъ названиемъ „По жунѣ, у неделю 15. Априліа н. Р., како е Г. Емеріхъ Роотъ имао честь Ныювомъ ц. кр. Высочеству Свѣтлѣйшемъ Ерцхерцогу и Палатину Кралѣвства Унгарскогъ, нову за рачуненѣ машійну, кою е нѣговъ братъ Др. Роотъ не давно у Парізу изобрѣо, коя машійна до милліона сва числа собира и отузима — представити; не мало удивіо се есамъ, имаюћи и я долуподписанный при себи већъ отъ више година подобну машійну, на кою не само сва числа до милліона, но починяюћи отъ ахтла, и фрталя — до 100.000.000 точнѣйше, самъ собомъ собирать и отузимати знамъ и могу. — Ово доставляюћи, и то Вамъ являю: да самъ већъ више Лица на исту машійну рачунити научіо, и у свако доба, кои бы годъ зажеліо знати, кодъ мене за неколико минута, безъ сваке награде научити може. — Машійна е пакъ такова, да бы е наши Заватіе врло лако начинити могли.

Димитрій Мороквашичъ
 Системат. I. Народ. Классе Учитель.

ЖАЛОСТНА ВѢСТЬ.

Изъ Новогъ Сада. Овдѣ е 24. Априліа по наш-т. г. послѣ кратко траюће болести свое преставіосе Пречести. Господинъ Константинъ Маринковичъ, при Катедральной Цркви Парохъ найстарин, Чести. Консісторіе Бачке Сосѣдатель, и овдашнѣ Гумназіалне Юности Екхортаторъ, — у 60-омъ лѣту млогозаслуженогъ свогъ живота. Покойникъ Філозофическе и Θεологическе Науке съ похваломъ савершивши, одма се Свештеническомъ Чину посветіо, и одъ 1807. год. овдѣ као Парохъ пребывао до свое смерти непрестанце,

премда е више пута на друга мѣста и за Протопресв-тера бывао позиванъ. — Онъ е одъ постанка овдашнѣ Гумназіе и дужность Екхортатора найточнѣе извршивао до поздногъ вечера живота своего. Онъ е млога учена дѣла преводіо, и млога изворна сачиніо; при погребамъ и другимъ при икама Слова презредна числомъ до 800 сачивявао е и говоріо, одъ конхъ су млога такође и штампана — У koliko га е Публіка овдашня уважавала, — доказала е неизбройна свакогъ станя и чина мложина людія, кои су печалномъ спроводу присутствовали. Покопъ е држанъ 26. о. м. у 4. сата послѣ полдне у Цркви Катедральной, гдѣ е Надгробно Слово говоріо Пречести. Господинъ Платонъ Ефремовичъ, Катедральный Парохъ, и Чести. Консісторіе Присѣдатель, — а найпослѣ е овдашнѣ Гумназіе Питомаць Све озаръ Милетичъ, у име своіо Саученика, Покойнику као своемъ Екхортатору у „Жало спѣву“ сузе жалости и благодарности изліо. — Покойнику праведно се сходствуе о-но Лукіана изреченіе:

„Онъ поживе довольно себѣ и чадомъ и паствѣ,
 Вѣчный обаче отходъ вздохъ отнимаеъ отъ насъ.“

Д. П. I.

В Ъ С Т И.

У Бѣограду Сербскомъ завео е іошть зимусъ Г. Г. Марковичъ школу мачоборства (фехтована), и сада већъ осимъ школске младежи ниа знатанъ брой и войника, кое свакій данъ у мачоборству обучава. Господинъ Јованъ Ниничъ, Началникъ Контроле Правителственны Рачуна, еданъ отъ най-благородніи Сербски Родолюбца, плаћа Господину Марковићу 1000 форинтій шайна на годину за сиропашнію младежъ, коя плаћати не може. Осимъ тога купіо е саблѣ, рукавице, маске, и свѣсправе за сиромашніе младиће. Плаћа такођеръ едному у Парізу налазећемсе Питомцу сваке године 500 фор. шайна. Лѣтъ донста и наследованя достоянъ примѣръ за свакогъ Родолюбца. Мило е видити, како се неуморна Сербска младежъ, отъ како се появише мало топлии дани, у свакомъ скоро куту око пространногъ Бѣограда непрестано упражнява у гимнастическомъ тѣла движенію, особито у мачоборству.

Р А Д И Н О С Т Ъ.

У Шоттической вароши Блазгови млоге се дѣвице зенимаю са швомъ и са везомъ кана, хальина за крштенѣ, и други одѣвнія. Госп. Госп. Посѣдательи ове радности почели су са Капіталомъ отъ 100. фунтій Штерлінга, пакъ су садъ тамо найбогатин Терговцы. Сваке године продасе отъ ове робе за 433.021 фунтій Штерлінга. Занста такова продая, коіой може бити више у свѣту нема паара.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ВЕЛИКА ПОЧЕСТЬ

Царь Отто III науми предузети годние 1001. путь у Гнезень, да тамо походи гробъ светогъ Адалберта. Князь Польскій како е ово чуо, таки даде наредити, да се путь отъ Позене пакъ до Гнезена, дакле седамъ миля далеко, са ободисаномъ чоюмъ простре, да не бы Царь, кои е на знанѣ дао, да ће тѣй седамъ миля пешнице проћи, по голой земљи ишао. Заиста! сви наши знакови почествованія спрямъ овога могу се узети за ништа.

ЭПИГРАММА.

Своме отцу благодарни да смо,
 Богъ намъ вели, Учитель налаже.
 Мы каде есмо благодарни отцу,
 Отцевн насъ люто зато гоне! —
 Мож'да есте добыла садъ мудрость
 Па и съ ньоме Нравственность пресвета
 Нраваць другій Сунце к'о што негда
 Ком' Коперникъ велья да садъ стане:

I. P.

СВАТОВИ.

У варошицы „Плешивецъ“ зовомой, коя лежи при подножю Карпата, держала се не давно кодъ и мушного Землѣдѣлца Стефана Рева една сватовска часть, коя насъ на добро старо време опоминѣ. Сватови, у којима се преко две стотине кое людѣй кое жена налазило, потрошили су на той свадби 5. дебелы волова, 2. краве, 6. уранѣны свиня, 4. едногодца, 14 теладѣй, 18. яганица, 45. гусака, а толико и патака и кокошю. А такоѣрь и каша е, кою Карпатски Славени за деликатно ело держе, у сладкомъ млеку кувана и медомъ помешана, као да бы се съ ньомъ новомъ брачномъ паару нову брака очекуюћу сладость означило, у великимъ чинѣма доносивана. Ктому за теста на ела потрошило се 25 мерова финого пшеничногъ брашна, 600 яя, 260 холбѣй путера; а попило се 9 бечкѣй пива и 25 акова вина. Сватба е траяла са разномъ свиркомъ више отъ 10 дана.

КНИЖЕВНА ВѢСТЬ.

Владыка Черногорскій дао е у Бечу печатати едну Сербску Пѣсму подъ насловомъ „Тры дана у

Триесту,“ коя се гледаюћи на форму, као и управо поетическимъ мыслима верло одликуе. Онъ пѣва у ньой о изображеню, морю, торговини, бродарству и душевномъ животу.

КНИЖЕВНОМЪ ОГЛАСУ

на Предчисленіе

Бачке Виле.

Ево намъ и ове годние на свѣтъ излази трећа Свезка жельноочекиване кнѣге, подъ насловомъ „Бачка Вила,“ отъ нашегъ общепознатогъ Спасателя Г. Дра Петра Јовановића у којой заиста, као и у преѣшњимъ, наћнемо за сваку наши миль Сербалъ класу пуноважны предмета, кои ћеду намъ сердце и душу до ситости раанити, милой насъ Народности нашой побућивати, ову разгранявати и усовершавати; кои ћеду насъ лѣпо и поучително забавляти, и Народный напредакъ, многе намъ наше Народне ствари, кое бы иначе може быти у тами и неявиности заостале, доносићи и открываюћи, подизати: зато и мы отъ наше стране позывамо сву П. Т. Г. Г. наше Родолюбиве Серблѣ, да се на ово важно Дѣло кодъ насъ у Пешти, и кодъ свю П. Т. Г. Г. Родолюбивы Совокупителя, и со тымъ пріе предчислити изволу, што и онако, откако е блаженнопокойный нашъ врлѣй Списатель М. Видаковичъ во вѣчность преселюсе, и откако намъ, Сербска Пчела, престаде, окромъ, Сербскогъ Лѣтописа, мало други къ познаню нашегъ Народного Духа и наше Народности водећи кнѣга на свѣтъ излази. —

Издавателство.

Цѣна ране 14. Маја п. р. на Пешт. пѣяцы, меровъ, грош. 6. вр.

	наиб.	сред.	лош
Жито.	126	—	105
Наполица	80	—	70
Ражь.	68	—	63
Бчамъ.	53	—	45
Зобъ.	52	—	45
Кукурузъ.	47	—	66
Проя.	—	—	—
Жута каша	—	—	—

Станѣ Дунава у Пешти.

13. Маја п. р. 9'. 4". 0'''.
 14. Маја 9'. 4". 6'''

Скоротеча излази у седмицы 2 путь, Четверскомъ и Недельномъ; цена му е како за овдани тако и за страѣ се Предчисленне за полъ годние 4 фор. у сребру. Предчислитсе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешта кодъ Издавателя, у Бедемской улицы (Bastei Gasse Nro. 349.)

Издаватель Димитрій Јовановићъ.

УПЕШТИ словыма Баймеловыиъ.